

המה שכתב

תלמוד תורה

(א) מה ש' תקנת (תק"ט)

ואסור לעשות ריקודין ומחולות מיי"ו במחנה ואילן (כג) אסילו נלל ארסוקין:

הדעת אסור שירה בקולות בין האזנים

(א) מה ש' תקנת ס' ס' ס'

(ב) הדעות ד' ד' ד'

(ג) קולות האזנים מהלילה קולות

(ד) הדעות ד' ד'

(ד) הדעות ד' ד' (ד)

ולענין שירה בפה ללא ליווי כלי נגינה [באותם מקרים ואופנים שמותר בשאר ימות השנה, ראה דעת השו"ע והרמ"א לקמן סי' תקס"ג ומשניב שם סי' יג ומה שכתבנו שם] מדברי השו"ע אגרות משה (ארי"ח ח"ד סי' כא אות ד) שכתב שבימי בין המצרים יש לאסור לשמוע כלי נגינה, משמע ששירה בפה מותרת. דעת הגרי"ש אלישיב (תורת המועדים שם) ששירה ביחידות מותרת כיון שאין בזה שמחה, אך לשיר ברבים, אסור. אכן, דעת הגר"ש אויערבך (שם סי' ה' וארצות הלכה הע' 8) שהשירה שנוהגים בה איסור היא רק שירה המועררת לריקוד ומחול, אך מימלא נכון להימנע אף משמיעת שירים שאינם מביאים לכך, וכדאי בית אלוקינו להתאבל עליו בכגון דא. אבל לענין שירים המכונים "שירי רגש" הורה למחנות קיץ לבנות שמותר לשיר אותם. ודעת הגרי"ש קרליץ (חוט שני שבת ח"ב עמ' שבה) [דעתו נאמרה ביחס לשירה בגני ילדים] שאסור לשיר שירים המביאים לידי שמחה אבל סתם שירים שאין בהם שמחה, מותר [ולענין שירת מבוגרים, דעתו (שם) לגבי ימי ספירת העומר, שאף שלא מציעו בפוסקים שאסור לשיר שירים בימי ספירת העומר, מי"מ אם יושבים חבורת אנשים יחד ושירים שירים מסתבר שאסור]. והגרי"ח קניבסקי (תורת המועדים שם) צידד שרק שירים מעניין החורבן, כגון ולירושלים עירך, מותר לשיר. מאידך, הכף החיים (סי' מא) כתב שאין ללמד בימים אלו שירים ותשבחות אלא מענין האבלות דברים השוכרים את הלב, וטוב יותר שלא ילמדו כל עיקר עד שיעברו ימי בין המצרים. וכן דעת הגרי"ח קניבסקי (קרא עלי מועד פ"ב הערות הגרי"ח קניבסקי אות ו') שהמנהג להחמיר שלא לשיר מלבד בשבתות [הלקט יושר (עמ' 106) הביא שהתרומת הדין לא אמר ומירות שבת כל שלושת שבועות, ומשמע שסבר שאסור לשיר אף בפה. אכן לקמן (סי' תקנב סי' כג) הבאנו דעת הפוסקים שמותר לשיר זמירות שבת].

קולות האזנים

לומר בפה בלי ליווי כלי שיר

ה. בימי בין המצרים מסתברא שאסור להתקבץ כמה בני"א לשיר ביחד אפילו

בלי ליווי כלי שיר (הנקרא "קומזיץ"), שזה מעורר שמחה, ואפי' ניוגונים שאינם מעוררים לריקוד אסור, דבזה ששרים כולם יחד איכא שמחה טפי, וצ"ע".

אך כל זה הוא כשמתקבצים כמה בני"א לשיר ביחד, אבל ודאי דמותר ליחיד לשיר לעצמו, שאין בזה שמחה כ"כ.

(ב) הדעות ד' ד' (ד)

"כבר נתבאר באריכות דאיסור שירה בבין המצרים הוא ככל שירה שמעורר שמחה, שלכן יש לצדד דגם להתקבץ יחד לשורר לתכלית שמחה יתירא אסור, ובתחילה אמר לי מו"ר שליט"א בהחלט שזה אסור, דמסתבר מאד לומר כן כיון שמעורר שמחה בלבכם, אך פעם אחרת אמר לי דכיון שלא נמצא זאת מפורש בדברי הפוסקים, קשה לקבוע בו איסורא ועדיין צ"ע, עכ"ד, וראיתי שגם דעת בעל האג"מ שאין לשיר בפה בסעודה המותרת בימי בין המצרים אם השירה גורם שמחה יתירה (שמעתתא דמשה, שמועות סי' תקנא סק"ט, ובהערה שם), וכע"ז הורה הגר"שז"א (ע' הליכ"ש פי"ד סעי' ג-ד ודבה"ל שם סק"ה). ובשדי חמד (הובא בסמוך) מבואר שדעתו להקל בזה.

ודנתי לפני מו"ר שליט"א אולי שרי להתקבץ לשיר שירי רגש שאינם מעוררים לריקוד, ומו"ר שליט"א השיב דאת"ל שיש בזה איסור, ה"ה שירי רגש אסור, דאף שעצם השירה עצמה אינו מעורר לריקוד, פעולת השירה ע"י כמה בני"א יחד מעורר שמחה יתירא בלבכם, עכ"ד.